

РЕЦЕНЗІЯ

доктора філософії, доцента, доцента кафедри управління проєктами
Київського національного університету будівництва і архітектури

Заприводи Аліни Анатоліївни

на дисертаційну роботу **Дяченко Юлії Володимирівни**

на тему «Управління інвестиційними проєктами на засадах сталого
фінансування», представлену на здобуття ступеня доктора філософії в галузі
знань 07 – «Управління та адміністрування» за спеціальністю
073 – «Менеджмент»

Детальний аналіз дисертаційної роботи Дяченко Юлії Володимирівни та її наукових публікацій дозволяє зробити висновок про актуальність, наукову новизну, теоретичну обґрунтованість і практичну значущість отриманих результатів, а також надати загальну позитивну оцінку виконаному дослідженню.

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Сучасний розвиток економіки характеризується посиленням глобальних екологічних викликів, зростанням соціальної відповідальності бізнесу, трансформацією вимог інвесторів та необхідністю врахування нефінансових факторів під час прийняття інвестиційних рішень.

Традиційні підходи до управління інвестиційними проєктами, що переважно орієнтуються на фінансово-економічні показники, поступово втрачають здатність повною мірою враховувати сучасні виклики. Відповідно, особливої актуальності набуває інтеграція принципів сталого фінансування та ESG-критеріїв у процеси управління інвестиційними проєктами.

Дисертаційна робота Дяченко Юлії Володимирівни присвячена розробці науково обґрунтованих моделей, методів та інструментів управління інвестиційними проєктами на засадах сталого фінансування, що передбачає узгодження економічної доцільності, соціальної відповідальності та екологічної стійкості інвестиційних рішень.

Особливої актуальності дослідженню надає врахування BANI-середовища, яке характеризується крихкістю, тривожністю, нелінійністю та незрозумілістю, що суттєво впливає на процеси прийняття інвестиційних рішень.

Важливим є також спрямування результатів дослідження на потреби українських підприємств та процеси післявоєнного відновлення, де питання ефективного та сталого використання інвестиційних ресурсів набуває стратегічного значення.

Метою дослідження визначено розроблення науково-практичного інструментарію управління інвестиційними проєктами, який інтегрує принципи сталого фінансування та ESG-критерії, забезпечуючи узгодження фінансово-економічних показників із принципами сталого розвитку.

Отже, актуальність обраної теми є беззаперечною, а дисертаційне дослідження має важливе теоретичне та практичне значення для розвитку сучасної методології менеджменту інвестиційних проєктів.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій

Наукові положення, висновки та рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі Дяченко Юлії Володимирівни, характеризуються належним рівнем обґрунтованості, внутрішньою логічністю та відповідністю поставленим меті й завданням дослідження.

Обґрунтованість отриманих результатів забезпечується використанням системного та процесного підходів, методів аналізу і синтезу, порівняльного аналізу, експертного оцінювання, математичного моделювання, скорингового оцінювання та методів інтегральної оцінки.

У роботі послідовно досліджено теоретико-методологічні основи сталого фінансування, сучасний стан його впровадження в управління інвестиційними проєктами, сформовано гібридну модель ESG-інтегрованого управління та здійснено її практичну апробацію. Структура

дисертації включає чотири розділи, що логічно охоплюють зазначені етапи дослідження.

Заслугує позитивної оцінки поєднання фінансово-економічних показників із ESG-факторами та показниками BANI-вразливості, що дозволяє перейти від традиційної одновимірної оцінки інвестиційних проєктів до багатокритеріального підходу.

Достовірність отриманих результатів підтверджується практичною імплементацією запропонованого інструментарію в діяльність ТОВ «Контракт 61». Зокрема, використання розробленої системи дозволило здійснювати комплексну оцінку інвестиційних проєктів з урахуванням економічної ефективності та ESG-критеріїв.

Таким чином, наукові положення та висновки дисертації мають належне теоретичне й практичне обґрунтування.

Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна дисертаційної роботи Дяченко Юлії Володимирівни полягає у створенні та розвитку моделей, методів і інструментів управління інвестиційними проєктами на засадах сталого фінансування в умовах невизначеності.

До найбільш вагомих результатів наукової новизни належать:

Вперше:

- створено концептуальну, математичну, організаційну та процесну моделі управління інвестиційними проєктами на засадах ESG-інтеграції та інклюзивного скринінгу в умовах BANI-середовища;
- запропоновано та впроваджено на практиці методи та інструменти управління інвестиційними проєктами на засадах ESG-інтеграції та інклюзивного скринінгу в умовах BANI-середовища.

Удосконалено:

- систему аналітичних показників інвестиційних моделей шляхом інтеграції ESG-факторів як обов'язкової складової оціночного механізму,

що дозволяє оцінювати не лише фінансову ефективність, а й відповідність інвестиційних проєктів принципам сталого розвитку;

- методику проведення ESG-експертизи на рівні підприємства шляхом побудови карти суттєвості ESG-показників, яка дозволяє визначати пріоритетні ESG-фактори та узгоджувати їх фінансову значущість із впливом на зацікавлені сторони.

Зазначені результати мають наукову цінність та формують цілісний методологічний підхід до управління інвестиційними проєктами в умовах невизначеності.

Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення дисертаційної роботи визначається можливістю безпосереднього використання запропонованих моделей, методів та інструментів у діяльності підприємств під час формування та реалізації інвестиційних проєктів.

Особливої уваги заслуговує розроблений механізм інклюзивного скринінгу, який дозволяє здійснювати попередній відбір інвестиційних проєктів за фінансово-економічними та ESG-критеріями. Проєкти, які проходять скринінг, надалі оцінюються за допомогою скорингової моделі.

Важливим практичним результатом є розроблення карти суттєвості ESG-факторів, яка дозволяє інтегрувати результати ESG-експертизи у стратегічне планування, визначати пріоритетні напрями інвестицій та оптимізувати використання ресурсів.

Практична значущість отриманих результатів підтверджена їх імплементацією в операційну діяльність ТОВ «Контракт 61», де запропонований інструментарій сприяв підвищенню обґрунтованості управлінських рішень та системності оцінки інвестиційних проєктів.

Повнота викладення наукових положень, висновків і рекомендацій дисертації в опублікованих працях

Основні теоретичні положення, висновки та практичні результати дисертаційного дослідження Дяченко Юлії Володимирівни відображені у наукових публікаціях.

Згідно з дисертацією, результати дослідження опубліковано у шести наукових публікаціях, серед яких одна публікація у зарубіжному виданні країн Європейського Союзу та п'ять публікацій у виданнях, включених до переліку фахових наукових видань і міжнародних наукометричних баз, визнаних МОН України.

Зміст публікацій відповідає основним положенням дисертації та охоплює питання сталого фінансування, ESG-інтеграції, стратегічного управління сталим розвитком підприємств, управління ІТ-проєктами та фінансування проєктів післявоєнного відновлення.

Вважаю, що результати дисертаційного дослідження Дяченко Юлії Володимирівни отримали достатнє висвітлення у наукових працях.

Оцінка змісту, стилю та мови дисертації, її завершеності та оформлення

Представлена на рецензію дисертаційна робота Дяченко Юлії Володимирівни написана українською мовою та має логічну структуру.

Дисертація складається зі вступу, чотирьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 222 сторінки, основний текст – 174 сторінки; список використаних джерел містить 155 найменувань, у роботі представлено 35 рисунків, 11 таблиць та 16 додатків.

У **першому розділі** досліджено теоретико-методологічні основи сталого фінансування як чинника трансформації сучасної економіки, розглянуто сутність, принципи та інструменти сталого фінансування, еволюцію ESG-підходів та особливості їх розвитку в Україні.

У **другому розділі** здійснено аналіз сучасного стану впровадження сталого фінансування в управлінні інвестиційними проєктами, розглянуто

ESG-фактори та критерії, визначення їх суттєвості, а також особливості застосування BANI-концепції в управлінні інвестиційними проєктами.

Третій розділ присвячено побудові гібридної моделі управління інвестиційними проєктами на засадах ESG-інтеграції та інклюзивного скринінгу в умовах BANI-середовища. Запропонована процесна модель інтегрує компоненти управління в єдиний ланцюг із механізмами зворотного зв'язку.

Четвертий розділ містить результати практичної апробації ESG-інтегрованої інвестиційної стратегії на прикладі ТОВ «Контракт 61». Запропонований підхід дозволяє здійснювати комплексну оцінку інвестиційних проєктів, поєднуючи фінансові показники з ESG-критеріями та стійкістю до BANI-викликів.

Загалом дисертація характеризується послідовністю викладення матеріалу, логічним зв'язком між теоретичними положеннями, методичним інструментарієм та практичними результатами.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Високо оцінюючи дисертаційну роботу Дяченко Юлії Володимирівни, вважаю за необхідне висловити окремі зауваження та побажання, які мають переважно дискусійний і рекомендаційний характер:

1. У роботі значна увага приділяється інтеграції ESG-критеріїв у процес управління інвестиційними проєктами. Водночас доцільним було б більш детально розкрити механізми визначення вагових коефіцієнтів ESG-факторів для різних галузей та типів підприємств.

2. Запропонована карта суттєвості ESG-факторів є вагомим практичним інструментом. Разом із тим перспективним напрямом подальших досліджень могло б бути розроблення динамічної карти суттєвості, яка автоматично враховувала б зміну пріоритетів стейкхолдерів та зовнішнього середовища.

3. Інтеграція BANI-концепції у процес оцінювання інвестиційних проєктів є актуальним та цікавим рішенням. Водночас було б доцільно ширше дослідити чутливість кінцевого рейтингу проєктів до зміни окремих складових BANI-індексу.

4. Практична апробація запропонованого інструментарію здійснена на прикладі ТОВ «Контракт 61». Подальший розвиток дослідження доцільно пов'язати з перевіркою запропонованої моделі на підприємствах різних галузей та різного масштабу.

5. Окремі положення роботи мають значний потенціал практичного застосування в управлінні проєктами відновлення України. Було б корисним у подальших дослідженнях більш детально адаптувати запропонований інструментарій до специфіки державних та муніципальних інвестиційних проєктів.

Зазначені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи та можуть розглядатися як напрями подальшого розвитку наукових результатів автора.

Оцінка відповідності освітньо-науковій програмі підготовки

Аналіз змісту дисертаційної роботи Дяченко Юлії Володимирівни, сформульованих наукових результатів та практичної спрямованості дослідження дає підстави стверджувати, що робота відповідає напрямам освітньо-наукової програми підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня за спеціальністю 073 – «Менеджмент».

Дисертаційне дослідження спрямоване на вирішення актуального науково-практичного завдання у сфері управління інвестиційними проєктами, що відповідає предметній області спеціальності 073 – «Менеджмент».

Відповідність дисертації вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Дяченко Юлії Володимирівни на тему «Управління інвестиційними проєктами на засадах сталого фінансування» є завершеною кваліфікаційною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати.

За змістом, рівнем наукової новизни, ступенем теоретичного обґрунтування та практичним значенням дисертація відповідає вимогам, що встановлюються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – «Менеджмент».

Дотримання принципів академічної доброчесності

Дисертаційна робота є результатом самостійного наукового дослідження Дяченко Юлії Володимирівни. У роботі використано посилання на джерела, ідеї та результати інших авторів. Авторкою визначено особистий внесок у результати, отримані у співавторстві.

У дисертації також безпосередньо зазначено, що робота містить результати власних досліджень, а використання ідей, результатів і текстів інших авторів супроводжується посиланнями на відповідні джерела.

Підстав вважати, що в дисертації порушено принципи академічної доброчесності, за результатами аналізу не встановлено.

Загальний висновок про дисертаційну роботу

Узагальнення результатів проведеного аналізу дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота Дяченко Юлії Володимирівни на тему «Управління інвестиційними проєктами на засадах сталого фінансування» є завершеним, самостійним науковим дослідженням, у якому розв'язано актуальне науково-практичне завдання щодо розвитку методологічних засад управління інвестиційними проєктами шляхом інтеграції принципів сталого фінансування, ESG-критеріїв та інструментів інклюзивного скринінгу в умовах невизначеності.

Дисертація містить нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати, характеризується актуальністю, науковою новизною, належним рівнем обґрунтованості та практичною значущістю.

Особливої позитивної оцінки заслуговує поєднання у запропонованій моделі фінансово-економічної ефективності, ESG-критеріїв та стійкості до BANI-викликів, що дозволяє формувати більш комплексний підхід до прийняття інвестиційних рішень.

Вважаю, що дисертаційна робота Дяченко Юлії Володимирівни на тему «Управління інвестиційними проєктами на засадах сталого фінансування» відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – «Менеджмент», а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 – «Менеджмент».

Рецензент:

доцент кафедри управління проєктами
Київського національного університету
будівництва і архітектури
доктор філософії, доцент

Аліна ЗАПРИВОДА

Підпис А. Заприводи засвідчую

Проректор з наукової роботи
та інноваційного розвитку
кандидат технічних наук, доцент

Олександр КОВАЛЬЧУК